

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

студента Міщенко Анни Валеріївни
(ПІБ)

академічної групи 071-20-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Облік і аудит розрахунків з оплати праці (на прикладі ТОВ
«Кондмастер»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент	Мухамедзянов А.О.		
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

міжнароднихвідносин і аудитуПашкевич М.С.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню бакалавра

(бакалавра, магістра)Студенту Міщенко А.В. академічної групи 071-20-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:«Облік і аудит розрахунків з оплати праці (на прикладі ТОВ "Кондмастер")»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 31.05.24
 №515-С

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДМАСТЕР» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	06.05.24 – 15.05.24
2	ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»	16.05.24 – 28.05.24
3	АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»	29.05.24 – 30.06.24

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 06.05.2024 р.Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.24 р.**Прийнято до виконання**

(підпис)

Міщенко А.В.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 55 с., 7 рис., 6 табл., 25 джерел.

ОБЛІК, ОПЛАТА ПРАЦІ, ЗАРПЛАТА, ЄСВ, ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР, ПДФО, ЛІКАРНЯНИ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, АУДИТ.

Предмет дослідження – особливості обліку і аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві оптової торгівлі.

Об'єкт розроблення – діяльність ТОВ «КондМастер», основним видом діяльності якого є сфера оптова торгівля кондитерською сировиною.

Мета роботи – удосконалення обліку і аудиту розрахунків з оплати праці підприємства ТОВ «КондМастер».

Проведено аналіз фінансового стану компанії ТОВ «КондМастер», а також розглянуто склад та проблеми обліку розрахунків з оплати праці на оптовому підприємстві. Розглянуто документальне оформлення операцій виплат співробітникам. Надані шляхи удосконалення обліку розрахунків з оплати праці. Визначено мету, джерела, завдання та нормативне забезпечення аудиту розрахунків з оплати праці. Також детально розглядається аудиторська перевірка розрахунків з оплати праці і визначені підходи вдосконалення цього процесу згідно з останніми змінами у законодавстві.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці, які сприятимуть підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДМАСТЕР» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	7
1.1 Характеристика діяльності підприємства	7
1.2 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Кондмастер»	10
1.3 Зміни в роботі підприємства ТОВ «Кондмастер» із настанням воєнного стану	16
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»	21
2.1 Витрати підприємства на оплату праці та соціальні заходи	21
2.2 Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту розрахунків з оплати праці	22
2.3 Документальне оформлення операцій з розрахунками з оплати праці	26
2.4 Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці	29
2.5 Напрями удосконалення обліку розрахунків з оплати праці	34
Висновки до розділу 2	37
РОЗДІЛ 3. АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»	38
3.1 Мета, завдання та джерела аудиту розрахунків з оплати праці	38
3.2 Методика аудиту розрахунків з оплати праці	41
3.3 Напрями вдосконалення аудиту розрахунків з оплати праці	47
Висновки до розділу 3	51
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54

ВСТУП

Облік розрахунків з оплати праці є одним із найскладніших обов'язкових процесів обліку на підприємстві. Оплата праці впливає не тільки на поточні та майбутні результати діяльності підприємства, а ще й має вагоме соціальне значення, адже прямо впливає на рівень життя населення.

Процес нарахування заробітної плати, а також ведення податкового і бухгалтерського обліку оплати праці відіграють важливу роль у діяльності бухгалтерії будь-якого підприємства. З однієї сторони, це зумовлено ставленням до таких питань самих працівників, для яких заробітна плата є основним джерелом матеріального забезпечення. А з іншої сторони, це пов'язано з тим, що суми, які підприємство спрямовує на оплату праці, безпосередньо впливають на надходження податків і обов'язкових зборів до бюджету та цільових фондів.

Також, можна стверджувати, що бухгалтерський облік оплати праці на даному етапі є недосконалим і знаходиться у процесі постійних змін та реформування, що обумовлює актуальність досліджуваних питань, пов'язаних з нововведеннями в ньому.

Головною метою дослідження є розкриття суті обліку розрахунків з оплати праці, а також виявлення проблем аудиту розрахунків, пов'язаних з оплатою праці в умовах сучасної економіки в Україні. Визначити підходи до удосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці згідно з останніми змінами у законодавстві.

Згідно з поставленою метою, необхідно виконати наступні завдання:

- розкрити нормативно-правове забезпечення розрахунків з оплати праці;
- охарактеризувати діяльність підприємства ТОВ «КондМастер», розглянути особливості проведення розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві та зміни, які відбулись на підприємстві із настанням воєнного стану;

– визначити ймовірні шляхи вдосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці.

Об'єктом дослідження є процес проведення обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві ТОВ «КондМастер».

Інформаційною базою для дослідження є законодавчі та нормативні акти України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, наукові статті та література, а також форуми та статті, взяті з інтернет-ресурсів. Практичну інформацію для проведення дослідження було отримано на обраному підприємстві ТОВ «КондМастер», а також з відкритих джерел загальнодоступної інформації.

Облік розрахунків з оплати праці може стати джерелом різноманітних порушень, які можуть бути як ненавмисними, так і навмисними. Такі порушення здатні не лише знижувати рівень оплати праці на підприємстві, але й впливати на його діяльність загалом. Аудит розрахунків з оплати праці має на меті виявлення подібних порушень. Процес перевірки вимагає значної уваги від аудитора, оскільки передбачає опрацювання великого обсягу первинної інформації та аналіз численних господарських операцій.

В ході роботи виявлено можливі напрямки для вдосконалення аудиту розрахунків з оплати праці з розкриттям їх сутності, значення та джерел здійснення. Основні шляхи поліпшення аудиту пов'язані з методикою та методологією аудиту, кваліфікацією аудиторів, ефективністю використання комп'ютерних систем, створенням відділів внутрішнього аудиту, реформуванням законодавчої бази.

Дана кваліфікаційна робота складається з трьох розділів, в яких відображуються характеристика діяльності підприємства ТОВ «КондМастер»; теоретична інформація з обліку розрахунків з оплати праці, включаючи нормативно-правове регулювання, синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві, а також висновки і пропозиції для подальшого вдосконалення обліку і аудиту та список використаних літературних джерел.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДМАСТЕР» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

1.1 Характеристика діяльності підприємства ТОВ «Кондмастер»

Наведемо основні відомості про підприємство в Таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні відомості про підприємство ТОВ «Кондмастер»

Повна назва	Товариство з обмеженою відповідальністю «Кондмастер»
Адреса	49057, Україна, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, проспект Богдана Хмельницького, будинок, 156к
Дата заснування	09.11.2018
Код ЄДРПОУ	42619342
Статутний капітал	50 000 грн

Основний вид діяльності підприємства - оптова торгівля сировиною для кондитерських виробів. Наприклад, арахіс, ізюм, маргарин, різноманітні креми, повидло, наповнювачі і т.д.

Основні витрати включають витрати на сировину, зарплатню персоналу, амортизацію обладнання та маркетинг. Загальні витрати склали на 8% більше в порівнянні з минулим роком.

Підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування і є платником ПДВ. ТОВ «Кондмастер» веде облік доходів та витрат відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку України. Всі операції документуються та підтверджуються відповідними первинними документами.

Щорічно підприємство складає фінансову звітність, яка включає баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та примітки до фінансової звітності.

Послуги, що надаються підприємством:

- продаж сировини оптом;
- послуги із надання складських приміщень в оренду;
- консультації з логістики.

Нормативно-правова документація, на якій ґрунтується діяльність підприємства:

- Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» - дотримання загальних принципів та процедури контролю за діяльністю підприємства [1].

- Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів» - впроваджує правила щодо якості, безпеки та маркування харчових продуктів, включаючи сировину для кондитерських виробів [2].

- Державні санітарні правила, норми, гігієнічні нормативи - підприємство дотримується вимог щодо санітарного стану приміщень, умов зберігання та транспортування сировини, які встановлені Державною санітарно-епідеміологічною службою України [3].

Ліцензування - підприємство має ліцензію на оптову торгівлю сировиною для харчової промисловості.

Підприємство починало свою роботу з невеличкого підприємства, яке складалось лише з двох засновників, одного бухгалтера і одного вантажника. Перший час працювали у збиток і напрацьовували клієнтську базу. Наступним етапом розвитку був прибуток і розширення штабу працівників більш ніж в два рази. Підприємство ТОВ «Кондмастер» швидко здобуло репутацію найшвидшого постачальника сировини кондитерських виробів з лояльними цінами. Після цього становлення офіційними дистриб'юторами великого виробництва сировини. Зараз має сім співробітників та використовує функціональну структуру управління.

Згідно до фінансової звітності, наведеної на графіку (Рис. 1.1), роблю висновок, що підприємство ТОВ «Кондмастер» демонструє стабільну фінансову діяльність з позитивною динамікою доходів та прибутку. З графіку

можна бачити активний приріст чистого прибутку, навіть, не зважаючи, на повномасштабне вторгнення у 2022 році. Урахувавши інфляцію в 22% у 2022 році, прибуток все одно збільшився майже у півтора рази. Підприємство має достатню ліквідність для покриття поточних зобов'язань та забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань. На Рис.1.2 зазначимо чистий прибуток за 2020-2023 рр.

Рис. 1.1 Чистий прибуток (2020-2023)

Банківський рахунок ТОВ «Кондмастер» відкритий в акціонерному товаристві «Ощадбанк». В перші два роки роботи, підприємство було клієнтом «Приватбанку», але через незручність у використанні і некомпетентність технічної підтримки, були змушені змінити банк.

Одними з найбільших клієнтів ТОВ «Кондмастер» є наступні виробники кондитерської продукції:

- ТД «Добробут»
- ПРАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ХЛІБЗАВОД №9»
- ТОВ «КРИВОРІЗЬКИЙ ХЛІБЗАВОД №1»
- ТОВ «Кондитерська фабрика «Квітень»
- ТДВ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ХЛІБЗАВОД № 3»

- ТДВ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД № 5»
- ТОВ «ДМАРТ РІТЕЙЛ ГРУП»
- ТОВ «БРІОШ»

Найпоширенішими товарами є: маргарин, сгущене молоко, різноманітні начинки, повидло, ізюм, кунжут, льон та інше.

Як вже було зазначено вище, підприємство починало свою роботу з 4 працівників: два директора, бухгалтер і вантажник. На теперішній момент у ТОВ «Кондмастер» працює сім співробітників: директор, заступник директора, менеджер, два бухгалтери і два вантажники. Підприємство має структуру зазначену на схемі нижче (Рис. 1.2)

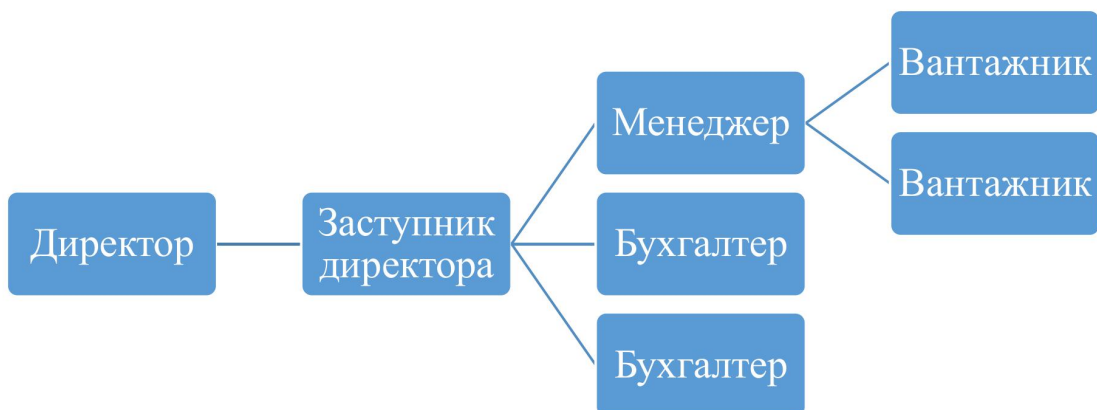

Рис. 1.2 Структура підприємства

Одним з найбільших конкурентів ТОВ «Кондмастер» є ФОП «Псурцев». Тому що, це підприємство веде торгівлю суміжними із нашими товарами, а також є постачальником тих же виробників. Не дивлячись на те, що підприємство-конкурент має менші грошові обороти, воно є серйозним конкурентом, який використовує демпінг цін для того, щоб переманити наших клієнтів.

1.2 Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Кондмастер»

Фінансовий аналіз - це один з найважливіших процесів, який необхідно провести з метою визначення поточного стану підприємства та стратегічного планування оптимальних шляхів досягнення цілей компанії. В першу чергу, збільшення прибутковості підприємства, а також підвищення оборотності активів, забезпечення ліквідності та фінансової стійкості.

Проведемо фінансовий аналіз ТОВ «Кондмастер», оцінюючи наступні характеристики:

- ліквідність;
- оборотність активів;
- рентабельність.

Ліквідність підприємства буду оцінювати, використовуючи коефіцієнт поточної ліквідності за наступною формулою: відношення оборотних активів до пасивів. Дані беремо з балансу підприємства за 2023 рік.

$$\frac{8\,253\,200}{3\,520\,800} = 2.34$$

При ефективній роботі підприємства показник ліквідності має бути не менше 2. Згідно до розрахунків вище, можна ствердити, що одна з умов економічної стабільності виконується, а саме - здатність компанії виплачувати свої зобов'язання за допомогою поточних активів. Проте підприємству варто також зосередитись на ефективному використанні своїх ресурсів для забезпечення підвищення прибутковості.

ТОВ «Кондмастер» має достатньо ресурсів для покриття непередбачених витрат та кризових ситуацій. Коефіцієнт 2.34 свідчить про те, що підприємство добре управляє своїми поточними активами та зобов'язаннями. Це також вказує на консервативну фінансову політику, що спрямована на збереження високого рівня ліквідності для забезпечення фінансової стійкості.

Щоб оцінити показник оборотності активів, складаємо графік оборотних активів за останні чотири роки (Рис. 1.3).

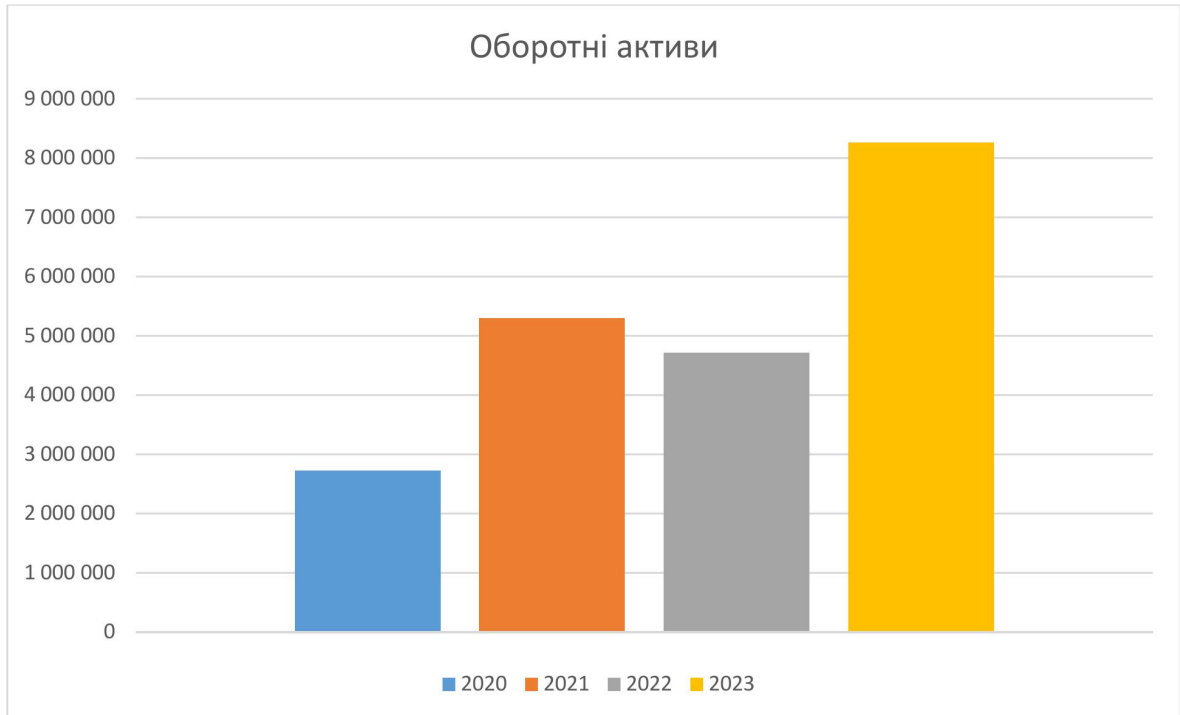

Рис. 1.3 Оборотні активи

З даного графіку можна відслідкувати наступну динаміку - оборотність активів має тенденцію зростати, але за 2022 рік оборотність зменшилась порівняно з попереднім. Це відбулось через початок повномасштабної війни в Україні. Декілька клієнтів компанії призупинили або взагалі закрили виробництво, інші перестали співпрацювати. Але за останній час, знову можемо бачити активний приріст активів.

Останній показник, для розгляду - рентабельність. Визначимо її за наступною формулою: відношення суми чистого прибутку на виторг від продажу. Дані беремо із звіту про фінансові результати підприємства за 2023 рік.

$$\frac{2\,488,3}{56\,875,8} * 100\% = 4,3\%$$

За загальноприйнятими нормами, фінансове становище підприємства з показником рентабельності 4,3% є задовільним, але має потенціал для покращення. Тобто, необхідно провести низку дій, щоб оптимізувати процеси. Є два основних фактори впливу на рентабельність підприємства: збільшення

прибутку та оптимізації витрат. Необхідно розробити стратегії для збільшення прибутку, шляхом розширення ринку збуту та збільшення обсягу продажів, провести аналіз витрат з метою виявлення можливостей для їх зниження та розглянути можливість диверсифікації продуктів та послуг.

Наприклад, залучити до співпраці нових клієнтів, вийти на співпрацю з клієнтами з інших міст України, запропонувати існуючим клієнтам новий товар, розширити лінійку товарів. Це допоможе зміцнити конкурентоспроможність та підвищити інвестиційну привабливість.

Необхідно також проаналізувати характер змін окремих статей балансу. Це дослідження будемо здійснювати за допомогою горизонтального аналізу на основі даних балансу за 2023 рік (Табл. 1.2). Горизонтальний аналіз дозволяє визначити темпи зростання, а також відхилення для кожної статті балансу, що свідчить про ступінь автономності підприємства і його фінансову стабільність.

Таблиця 1.2

Горизонтальний аналіз балансу

Показник	на початок звітної періоду		на кінець звітної періоду		Відхилення (+,-)	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7
Актив						
I. Необоротні активи	14,2	100,00	10,6	74,6	-3,6	-25,4
II. Оборотні активи у т.ч.	4 692,4	100,00	8242,6	175,66	3550,2	75,66
- Запаси	1 166,7	100,00	2 022,1	173,32	855,4	73,32
- Поточна дебіторська заборгованість	2 644,1	100,00	3 296,8	124,69	652,7	24,69
- Гроші та їх еквіваленти	475,2	100,00	1 551,7	326,54	1 076,5	226,54
- Інші оборотні активи	406,4	100,00	1 372,0	337,6	965,6	237,6
Баланс	4 706,6	100,00	8 253,2	175,35	3 546,6	75,35
Пасив						
I. Власний капітал	2 244,1	100,00	4 732,4	210,88	2 488,3	110,88
- Капітал	50,0	100,00	50,0	100,00	-	-
- Нерозподілений прибуток	2 194,1	100,00	4 682,4	213,4	2 488,3	113,4

Продовж. табл. 1.2

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	-		-			
III. Поточні зобов'язання у т.ч.	2 462,5	100,00	3 520,8	142,98	1 058,3	42,98
Поточна кредиторська заборгованість за:						
- товари, роботи, послуги	329,5	100,00	301,6	91,5	-27,9	-8,5
- розрахунками з бюджетом	286,9	100,00	725,8	252,98	438,9	152,98
Баланс	4 706,6	100,00	8 253,2	175,35	3 546,6	75,35

На аналізованому підприємстві позитивної оцінки заслуговують оборотні активи, які за звітний період збільшилися майже у два рази. Позитивним є також те, що підприємство зовсім не користується довготерміновими кредитами. Наведемо показники, наявність яких у балансі дає підстави вважати підприємство ефективним:

1. Суттєве збільшення оборотних активів, особливо грошей та інших оборотних активів в кінці звітного періоду порівняно з його початком;
2. Зростання всіх активів над темпами зросту необоротних активів;
3. Приблизно однакові темпи приросту дебіторської і кредиторської заборгованості;
4. Перевищення частки власних оборотних коштів понад 10%.

Негативним є збільшення дебіторської заборгованості на 24,69%, або на 652,7 тис. грн. і це, звичайно, впливає на фінансове становище підприємства.

Проведемо додаткове дослідження з загальної оцінки підприємства, за допомогою SWOT-аналізу. Дані дослідження будуть подані у вигляді таблиці (Табл. 1.3):

Таблиця 1.3

SWOT-аналіз ТОВ «КондМастер»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Широкий асортимент продукції: Великий вибір кондитерської продукції задовольняє потреби різних клієнтів. • Висока якість продукції: Товари відповідають стандартам якості, що підвищує довіру клієнтів. • Налагоджені довгострокові відносини з постачальниками: Це забезпечує стабільність постачань та можливість дізнаватись першими про підвищення цін або отримання знижок. • Досвідчена команда. • Гнучкість при непередбачуваних обставинах. 	<ul style="list-style-type: none"> • Високі витрати на утримання комори: Є необхідність в утриманні великих складських приміщень, наявності потужних кондиціонерів і холодильників для продукції, генераторів на випадок відключення електроенергії. • Нестабільність цін: Коливання цін на кондитерську сировину, паливо можуть впливати на рентабельність. • Обмежений маркетинг: Недостатня активність у просуванні послуг на ринку. • Висока конкуренція.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Розширення асортименту. - Вихід на нові ринки: Розширення географії продажів, зокрема вихід на західні і центральні області України. 	<ul style="list-style-type: none"> - Економічна нестабільність: Фінансова криза та інфляція негативно впливають на підприємство. - Нестача співробітників чоловічої статі - Загроза безпеки співробітників

<ul style="list-style-type: none"> - Партнерства: Співпраця з іншими підприємствами для розширення ринкових можливостей. - Зростання попиту на здорову їжу: Відповідь на тренди здорового харчування через введення відповідної продукції. 	<ul style="list-style-type: none"> - Втрати майна - Зміни в законодавстві: Нові закони та регуляції можуть ускладнити ведення бізнесу. - Зростання конкурентного тиску: Поява нових конкурентів та посилення позицій існуючих. - Логістичні проблеми.
--	---

Підсумувавши всю інформацію наведену вище, можна стверджувати, що ТОВ «Кондмастер» працює малоефективно. Підприємство показало позитивну динаміку у своїх фінансових показниках за останній звітний період. Загальна фінансова стабільність компанії залишається задовільною, але є певні аспекти, які потребують уваги. Отже, власникам підприємства необхідно зосередитись на показники рентабельності і покращити їх.

1.3 Зміни в роботі підприємства ТОВ «Кондмастер» із настанням воєнного стану

ТОВ «Кондмастер» зіткнулося з серйозними викликами внаслідок введення воєнного стану в країні. Це мало значний вплив на всі аспекти діяльності підприємства:

- постачання продукції
- логістику
- роботу співробітників
- ринки збуту
- фінансову стабільність.

Через недостатність персоналу, часткову мобілізацію працівників, перебої в постачанні та відвантаженні продукції, протягом перших шести місяців підприємство працювало фінансово не вигідно.

Були запроваджені заходи для оптимізації процесу, такі як перехід на скорочений робочий день, надання відпусток за свій рахунок для евакуації в безпечне місце. Ввели підвищені заходи безпеки, включаючи укриття та евакуаційні плани для працівників. Була проведена закупівля та встановлення додаткового обладнання для забезпечення безперебійної роботи в умовах можливих надзвичайних ситуацій.

Воєнні дії призвели до перебоїв в логістиці, блокування деяких транспортних маршрутів, що ускладнило доставку сировини та готової продукції. Підприємство було змушене шукати альтернативні маршрути.

Деякі постачальники тимчасово припинили свою діяльність або знизили обсяги поставок, що спричинило дефіцит певних видів сировини. Наприклад, постачальник «Золота Миля» з Харкова був вимушений зупинити виробництво продукції та евакуювати виробниче обладнання. В цій ситуації ТОВ «Кондмастер» безоплатно надав послуги зберігання обладнання на власних складах.

Також певна частина постачальників зупинила виробництво та була вимушена виїхати у безпечну зону. У зв'язку з цим була необхідність почати співпрацю з альтернативними постачальниками для забезпечення стабільної роботи підприємства.

Через втрату частини ринку відбулось зменшення внутрішнього попиту на продукцію. Так як здійснюється зниження купівельної спроможності населення та зменшення обсягів споживання.

Підприємство ТОВ «Кондмастер» мало певну кількість клієнтів в Донецькій та Запорізькій областях. З початком воєнних дій та окупації цих територій, підприємство втратило доступ до цих регіональних ринків і зупинило співпрацю з цими клієнтами.

У зв'язку з початком бойових дій, також змінилась і фінансова ситуація на підприємстві. В перші пів року роботи, доходи підприємства зменшилися на 20% через зниження обсягів продажів та збільшення витрат на логістику та

безпеку. Були проведені антикризові заходи для скорочення витрат та збереження фінансової стабільності.

Власники підприємства вважають необхідним забезпечення працівників необхідними засобами захисту та підтримку їхніх сімей у випадку надзвичайних ситуацій. Було впроваджено програму перепідготовки для працівників для роботи онлайн, які тимчасово не можуть виконувати свої обов'язки. Один із співробітників, а саме бухгалтер підприємства була вимушена емігрувати, на що директори поставились з розумінням та забезпечили збереження робочого місця та фінансову підтримку їй та її дитині. Також на підприємстві було запроваджено програми психологічної підтримки для працівників та їх родин.

Розглянемо зміни на підприємстві за відділами із настанням воєнного стану на графіку (Рис. 1.4)

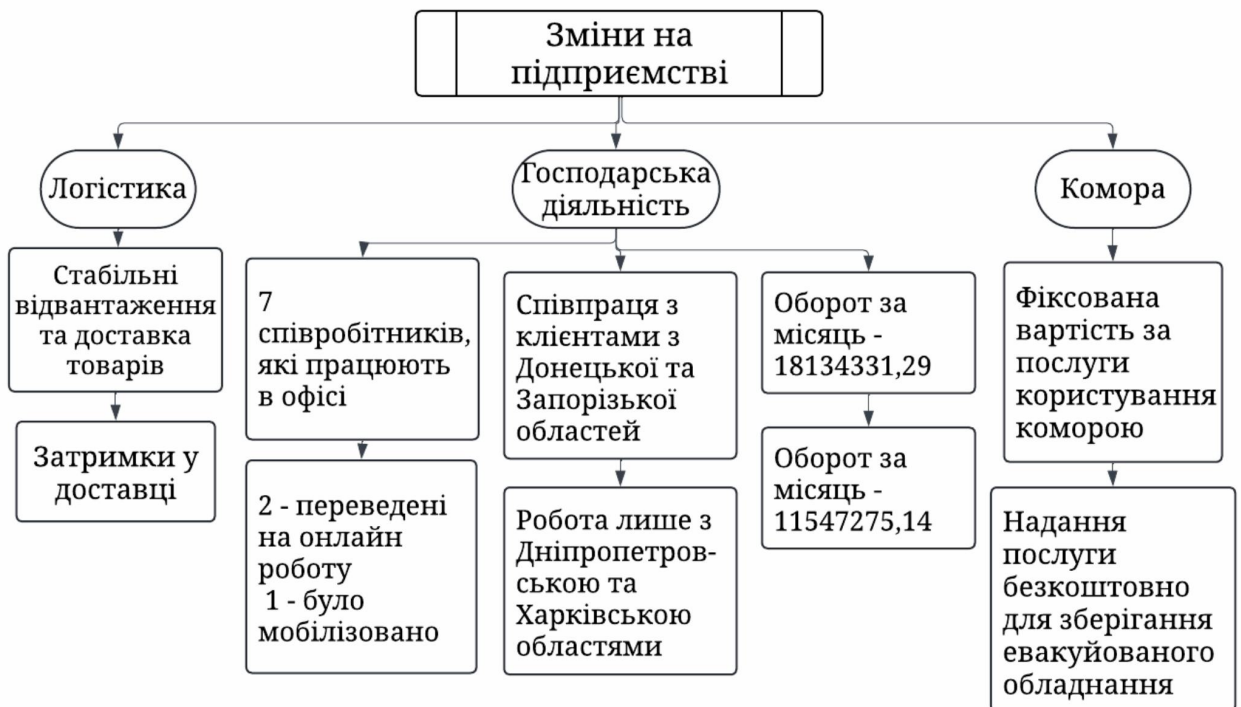

Рис. 1.4 Зміни на підприємстві

Таким чином, ТОВ «Кондмастер» змогло адаптуватися до умов воєнного стану, впровадивши низку заходів для збереження фінансової стабільності.

Незважаючи на значні труднощі, підприємство продовжує працювати досить ефективно, підтримуючи працівників та надаючи продукцію споживачам.

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей функціонування підприємства ТОВ «КОНДМАСТЕР» в умовах воєнного стану, дозволило зробити наступні висновки:

1. Характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «КондМастер» за останні декілька років, свідчить, що підприємство працює ефективно, адже чистий дохід збільшується мінімум в 2 рази з кожним річним звітом. Правильний підрахунок відпрацьованого часу та виробітку, точне і своєчасне нарахування заробітної плати, здійснення необхідних утримань та відрахувань, пов'язаних із заробітною платою, контроль за витратами на оплату праці, своєчасне складання і подання податковим органам необхідних звітів мають забезпечити принципи організації бухгалтерського обліку та контролю оплати праці на підприємстві.

2. Якщо провести більш детальний аналіз товариства та дослідити такі показники, як ліквідність і горизонтальний аналіз підприємства, то неможливо сказати, що товариство дуже прибуткове. Підприємство показало зріст у своїх фінансових показниках за останній звітній період, але варто виконати певну роботу для покращення деяких аспектів. ТОВ «КондМастер» має велику кількість загроз, які безпосередньо пов'язані із військовим станом в країні.

3. ТОВ «Кондмастер» впровадило низку змін в роботі підприємства для ефективної роботи в умовах воєнного стану. Це допомогло забезпечити збереження фінансової стабільності товариства, вчасні та повні виплати заробітної плати співробітникам, надання продукції клієнтам. Незважаючи на значні труднощі, підприємство продовжує працювати досить ефективно. Також хочу звернути увагу на поведінку директорів підприємства, адже вони підтримали і своїх співробітників, і контрагентів у непрості часи, не вимагаючи нічого назад.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»

2.1 Витрати підприємства на оплату праці та соціальні заходи

Заробітна плата (оплата праці) - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Структура заробітної плати складається з наступних її видів:

- основна заробітна плата - винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців

- додаткова заробітна плата - винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій

- інші заохочувальні та компенсаційні виплати. До них належать виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, виплати в рамках грантів, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми. Витрати підприємства на робочу силу включають витрати на оплату праці виробничих робітників та суму обов'язкових відрахувань на соціальні заходи [4].

Витрати підприємства на використання найманої робочої сили не обмежуються лише виплатою заробітної плати працівникам, які перебувають у трудових відносинах з підприємством і є в його обліковому складі.

Підприємство також зобов'язане утримувати з заробітної плати працівників податок на доходи та внески на загальнодержавне соціальне страхування, а також інші суми, передбачені законодавством або угодою між працівником і роботодавцем.

Що стосується підприємства ТОВ «Кондмастер», то компанія вчасно виплачує заробітну плату працівникам, 2 і 16 числа кожного місяця, а також єдиний соціальний внесок за кожного найманого співробітника.

З початком воєнних дій в Україні, одного з співробітників, а саме вантажника, було мобілізовано. На підприємстві за ним збережено робоче місце і посада в разі повернення на роботу, згідно чинного законодавства. До липня 2022 року компанія сплачувала військовослужбовцю виплату середнього заробітку на підприємстві.

Згідно до постанови про стягнення на заробітну плату боржника, ТОВ «Кондмастер» зобов'язане перераховувати стягнуті кошти на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби до десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення. Підприємство щомісяця надсилає виконавцю звіт про здійснені відрахування та виплати за формою, встановленою Міністерством юстиції України. Розмір відрахувань із заробітної плати боржника вираховується із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Із заробітної плати боржника щомісячно утримується 20 відсотків. Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження»[5].

2.2 Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту розрахунків з оплати праці

Розглянемо нормативно-правове регулювання аудиту розрахунків з оплати праці на різних рівнях регулювання в таблиці 2.1.

Нормативно-правове регулювання аудиту розрахунків з оплати праці на різних рівнях регулювання

Рівень регулювання	Документи з нормативно-правового регулювання аудиту розрахунків з оплати праці
Міжнародний	<ul style="list-style-type: none"> - Міжнародні стандарти аудиту [6]; - Міжнародні стандарти INTOSAI [7]; - Лімська декларація керівних принципів контролю [8].
Державний	<ul style="list-style-type: none"> - Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII [9]; - Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII [10]; - Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (рішенням Аудиторської палати України від 18.04.2003 р. № 122/2 прийняті в якості національних стандартів аудиту) [11].
Відомчий	<ul style="list-style-type: none"> - Положення про державну аудиторську службу України, затверджене постановою КМУ від 03.02.2016 року № 43 [12]; - Методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ: затверджені розпорядженням Держкомісії з регулювання ринків фінансових послуг від 27.09.2005 р. № 4660 [13].

Підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - Статут підприємства; - Положення про службу внутрішнього аудиту; - Стандарти внутрішнього аудиту; - Кодекс професійної етики працівників.
--------------	--

Одним з основних елементів у системі регулювання оплати праці є визначення мінімального розміру заробітної плати. Рекомендація Міжнародної Організації Праці зазначає, що головною метою встановлення мінімальної заробітної плати є забезпечення працівників необхідним соціальним захистом щодо мінімально допустимих рівнів заробітної плати.

Регулювання оплати праці на рівні держави спрямоване насамперед на формування та гарантування мінімального рівня заробітної плати. Згідно з чинним законодавством (ст. 12 Закону України «Про оплату праці»), державне регулювання також охоплює норми оплати праці за: роботу у святкові, неробочі та вихідні дні; роботу в надурочний час; роботу в нічний час; час простою не з вини працівника; виготовлення бракованої продукції не з вини працівника. Державне регулювання та гарантії також поширюються на доплати працівникам, які молодші за вісімнадцять років, за скороченої тривалості їхньої щоденної праці [14].

Відповідно до вимог чинного законодавства (ст. 14 Закону України «Про оплату праці»), регулювання трудових відносин працівників підприємств здійснюється за допомогою використання договорів, систем угод, які укладаються на таких рівнях:

- державному (генеральна угода – встановлюються основні норми й принципи реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин)
- галузевому (галузева або міжгалузева угода – визначаються галузеві норми у сфері оплати праці, які не можуть погіршувати становище працівників порівняно з генеральною угодою)

- територіальному (територіальна угода – регулюються регіональні норми у сфері оплати праці)

- локальному (колективний договір) рівнях [14].

Головною метою укладання цих документів, є недопущення погіршення положення працівників шляхом зниження гарантій, передбачених угодою вищого рівня чи законодавством.

Колективний договір займає вагоме місце у сфері договірного регулювання оплати праці на підприємстві. Взаємні зобов'язання сторін, які стосуються регулювання трудових та соціально-економічних відносин у питаннях оплати праці визначаються у цьому документі. Це включає в себе:

- нормування оплати праці
- вибір систем та форм оплати
- встановлення розмірів заробітної плати
- встановлення розмірів інших видів виплат
- умови коригування фонду оплати праці
- використання міжпосадових співвідношень.

Згідно з чинним законодавством, норми колективного договору, що дозволяють оплату праці нижче встановлених галузевими або державними угодами норм, можуть застосовуватися тимчасово на період подолання фінансових труднощів підприємства, але не більш як на шість місяців.

Інші документи, які регулюються на рівні підприємства, такі як положення про оплату праці, правила внутрішнього розпорядку та посадові інструкції, спрямовані на закріплення та забезпечення виконання умов оплати праці, надання відпусток, нарахування премій та забезпечення трудової дисципліни. Договірне регулювання оплати праці також використовується при укладанні контрактів, коли заробітна плата працівника встановлюється за угодою сторін на підставі законодавства та умов колективного договору.

Витрати на оплату праці, соціальні відрахування та розрахунки з персоналом - є одним з елементів, які суттєво впливають на показники

фінансової звітності. Отже аудит розрахунків з оплати праці буде відбуватись з аудиту фінансової звітності.

Головна мета аудиту розрахунків з оплати праці - це перевірка дотримання підприємством законодавства та нормативно-правових актів, що стосуються оплати праці. Він включає в себе перевірку правильності утримань із заробітної плати працівників та нарахувань податкових платежів у фонд оплати праці, достовірності відображення цих операцій у бухгалтерському обліку і вірності їх розкриття у звітності підприємства, а також виявлення можливих порушень у процесі розрахунків з персоналом.

До складу показників праці та її оплати, які підлягають аудиторській перевірці, науковці відносять наступне: чисельність працівників, їхні професії та кваліфікація; витрати робочого часу у людино-годинах, людино-днях; кількість виготовленої продукції; розмір фонду оплати праці за категоріями працюючих, видами нарахувань; нарахування премій, відпускних; розмір відрахувань за їх видами тощо [15, с. 289].

2.3 Документальне оформлення операцій з розрахунками з оплати праці

Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці (зокрема, первинний облік) має бути влаштований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, ефективному використанню робочого часу, а також правильному визначенню кількості працівників для розрахунку заробітної плати з метою оподаткування. Тому що від організації первинного обліку залежить, в першу чергу - своєчасність, а також добірність, достовірність та справедливність розрахунків з оплати праці.

На теперішній момент, створено законодавчо-правову базу регулювання оплати праці відповідно до міжнародних норм, які діють у ринковій економіці.

Згідно з Наказом Держкомстату України від 5 грудня 2008 року № 489 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі

статистики праці» були затверджені і введені в дію з 1 січня 2009 року нові форми первинної облікової документації з питань обліку особового складу, використання робочого часу, розрахунків по заробітній платі, а саме:

- № П-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу»;
- № П-2 «Особова картка працівника»;
- № П-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки»;
- № П-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)»;
- № П-5 «Табель обліку використання робочого часу»;
- № П-6 «Розрахунково-платіжна відомість працівника»;
- № П-7 «Розрахунково-платіжна відомість (зведена)» [16].

Оперативний облік надходження, переміщення і вибуття особового складу на основі названих документів покладається на співробітника по кадрах.

Облік використання робочого часу сільськогосподарських підприємств проводиться за допомогою табелів, що ведуться щомісячно на працівників підприємства, установи, організації.

Табель також використовується для таких цілей:

- обчислення заробітної плати;
- складання статистичної звітності з праці;
- нагляд за дотриманням працівниками встановленого графіка робочого часу;
- облік використання робочого часу всіх категорій працівників, які підписали трудовий договір.

Облік робочого часу здійснюється методом суцільної реєстрації явок і неявок працівників на роботу, або шляхом реєстрації тільки неявок.

Порядок нарахування заробітної плати, утримань із нарахованої заробітної плати, а також виплата регулюються великою кількістю законодавчих і нормативних документів. Одним із основних законодавчих актів є Закон України «Про оплату праці» [14]. Згідно статті 1 цього Закону -

заробітна плата - це винагорода, обчислена як правило, у грошовому виразі, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Підставою для нарахування заробітної плати є первинні документи.

У формі «Розрахунково-платіжна відомість» усі види нарахувань розподілено за складовими фонду оплати праці, що визначаються відповідно до Інструкції зі статистики заробітної плати.

Форма П-2 «Особова картка», заповнюється бухгалтером або працівником відділу кадрів на всіх прийнятих на роботу працівників згідно пред'явленим ними паспортам і військовим квиткам. Ця картка ведеться в обов'язковому порядку. У ній відображені паспортні дані працівника, дані військового обліку, фіксуються всі переміщення працівника із зазначенням посади, на яку він прийнятий і всі види відпусток. Картка форми П-2 зберігається на підприємстві як документ діловодства.

Відповідно до п. 2.7. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, первинні документи складаються на бланках типових і спеціалізованих форм, затверджених відповідним органом державної влади. Окрім цього документування господарських операцій може здійснюватися з використанням самостійно створених бланків, які мають містити обов'язкові реквізити чи реквізити типових або спеціалізованих форм [17].

Згідно з Положенням № 88, первинні документи, повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назва документа (форми);
- найменування підприємства, установи, від імені яких складений документ;
- дата і місце складання;
- зміст та обсяг господарської операції;
- одиниця виміру господарської операції (у натуральному та/або вартісному виразі);

- посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий чи електронний підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Таким чином, підприємство може використовувати не тільки форми первинних документів, що визначені чинним законодавством щодо організації обліку праці та її оплати, а також й інші форми первинних документів. Проте, необхідно зазначити, що первинні документи повинні бути складені у момент проведення кожної господарської операції або безпосередньо після її завершення.

2.4 Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці

Аналітичний облік розрахунків з оплати праці полягає у веденні обліку для кожного окремого працівника, тобто кількість рахунків відповідає кількості працівників на підприємстві. На підприємстві ТОВ «КондМастер» аналітичний облік ведеться у розрахункових відомостях, де відображається вся інформація, що стосується заробітної плати: операції з нарахування оплати праці, податки, виплати та інші статистичні дані по розрахунках із співробітниками. Рахунки складаються після того, як відбулась розрахункова обробка первинних документів по обліку виробітку, відпрацьованого часу та іншої вихідної інформації для розрахунків по оплаті праці.

Для ведення обліку розрахунків з оплати праці використовується пасивний рахунок 66 «Розрахунки з оплати праці» за субрахунками:

- 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- 662 «Розрахунки з депонентами»;
- 663 «Розрахунки за іншими виплатами».

За кредитом рахунку 66 відображаються нарахування працівникам підприємства основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності та інших виплат, що підлягають нарахуванню. За

дебетом цього рахунку відображаються виплати основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності тощо.

Заборгованість підприємства перед працівниками, що виникає у разі отримання готівки для виплати через касу підприємства та неотримання її працівниками вчасно, відображається за дебетом субрахунків 661 «Розрахунки із заробітною платою» та 663 «Розрахунки за іншими виплатами», а також за кредитом субрахунку 662 «Розрахунки із депонентами».

На субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» ведеться облік виплат, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомоги по частковому безробіттю та допомоги по тимчасовій непрацездатності.

При проведенні нарахування заробітної плати бухгалтер робить запис по кредиту рахунку 66 і по дебету рахунків, на які може відноситися оплата праці (рахунки 23, 91, 92, 93).

Щоб нарахувати відпускні працівнику, підприємство створює спеціальний резерв для їх виплати. Кореспонденція в цьому випадку виглядає так: Дебет 23, 91, 92, 93 тощо і Кредит 471. Але оскільки ТОВ «КондМастер» - мікро підприємство, то в такому випадку резерв не створюється, а виплата відпускних відображається, як виплата основної заробітної плати.

Щоб розрахувати суму, яку працівник отримує під час відпустки, слід визначити його середньоденну зарплату в розрахунковому періоді. Мова йде про останні 12 місяців перед місяцем, коли робітник іде у відпустку. Якщо людина пропрацювала менше року, то для розрахунку беруться тільки повні місяці роботи. Як повний зараховується той місяць, у якому працівник вийшов на роботу. Наступний крок — визначити тривалість цього розрахункового періоду в календарних днях. Зазвичай це рахується так: кількість днів у році (365 або 366), з яких вираховуються святкові і неробочі. Однак під час дії воєнного стану святкових неробочих днів немає. Отже, сума відпускних вираховується за формулою: сума виплат за розрахунковий період ділиться на 365 або 366 днів та результат множиться на кількість календарних днів відпустки працівника.

Для отримання коштів на оплату лікарняних, роботодавці мають подавати розрахунки до Пенсійного фонду України. Підставою для виплати лікарняних - є електронний лікарняний лист. Ці виплати будуть складатися з 2 частин: перша частина - оплату перших 5 днів тимчасової непрацездатності, буде оплачувати підприємство, за рахунок коштів роботодавця, та друга частина - виплату допомоги тимчасово непрацездатному, яка, починаючи з 6-го дня, оплачується Пенсійним фондом, тобто за рахунок державних коштів. Нарахування оплати перших 5 днів тимчасової непридатності відображається за дебетом рахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» та кредитом 663, а отримання допомоги від Пенсійного фонду за дебетом рахунку 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті».

Оскільки суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) нараховують на зарплату, а не утримують з неї, то нарахування ЄСВ відображається за кредитом субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування», де показують нараховані зобов'язання з ЄСВ, відповідно до Інструкції № 291. Одночасно нараховану суму ЄСВ відображають за дебетом витратних субрахунків (ті самі, на яких відображена заробітна плата, на яку нараховується ЄСВ). Рахунки класу 8 ТОВ «КондМастер» не використовує. Із 01 січня 2024 року, за ст. 8 Закону № 2464-VI, розмір ЄСВ складає 22% від заробітної плати [18].

На підприємстві ТОВ «КондМастер» працевлаштована особа з інвалідністю. Підтвердженням встановлення працівнику інвалідності є завірена копія довідки до акта огляду в медико-соціальной експертній комісії про встановлення групи інвалідності. Завірення копії довідки здійснюється безпосередньо підприємством, де працює особа з інвалідністю. Для цього співробітника діє пільгова ставка і розмір ЄСВ складає 8,41%.

Також із початком воєнного стану одного із співробітників було мобілізовано. Згідно до чинного законодавства встановлено: за працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий

період, зберігаються місце роботи і посада. Але з 19.07.2022 зберігати за мобілізованим працівником середній заробіток вже не потрібно.

Суми, які обкладають Податок на дохід фізичних осіб (далі ПДФО) та військовий збір (далі ВЗ), - це база оподаткування. Наведу деякі види доходу, які обкладають цими податками:

- зарплата, лікарняні, відпускні, премії й інші доходи, які виплачуються працівникам;
 - винагороди;
 - платежі, які отримуються за здавання в оренду нерухомості й іншого майна;
 - пасивні доходи;
 - страхові виплати, відшкодування;
 - додаткове благо;
 - вартість безоплатно отриманого майна;
- та інші.

Весь список доходів, із яких треба платити ПДФО й ВЗ, викладений у п. 164.2 ПКУ. [19] Основна ставка ПДФО - 18%. Її застосовують до зарплати, лікарняних, виплат за договорами ЦПХ. А от ставка військового збору завжди 1,5% згідно чинного законодавства. Для відображення в обліку сум утримань ПДФО і ВЗ використовують: - субрахунок 641 «Розрахунки за податками». За кредитом цього субрахунку відображають утриманий із суми загального оподаткованого доходу ПДФО, за дебетом - його сплату (перерахування). Та субрахунок 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами». За кредитом цього субрахунку відображають утриманий із суми оподаткованого доходу ВЗ, за дебетом - його сплату (перерахування).

Схема бухгалтерських проводок з обліку розрахунків з робітниками на підприємстві ТОВ «КондМастер», складена відповідно щодо чинних нормативних документів, наведена нижче. Дане підприємство не використовує рахунки класу 8, тому в таблиці застосовуються рахунки класу 9.

Табл. 2.2

Схема бухгалтерських проводок з обліку розрахунків з робітниками на підприємстві ТОВ «КондМастер»

№ п/п	Найменування господарської операції	Бухгалтерська проводка	
		Дт	Кт
1	Нарахована заробітна плата адміністративному персоналу	92	661
2	Нарахована заробітна плата за роботи, що належать до витрат майбутніх періодів.	39	661
3	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим збутом і реалізацією продукції.	93	661
4	Нараховані суми за рахунок відрахувань на соціальне страхування (за лікарняними листками).	652	661
5	Нараховано ЄСВ на заробітну плату адміністративно-управлінського персоналу.	92	651
6	Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівників, які виконують вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів.	20	651
7	Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівників, зайнятим збутом і реалізацією продукції.	93	651
8	Нараховано ЄСВ на суму лікарняних	949	651
9	Перераховано ПДФО	641	311
10	Перераховано воєнного збору	642	311
11	Перераховано суму ЄСВ	651	311
12	Виплата заробітної плати	661	311
13	Утримано із заробітної плати ПДФО	661	641
14	Утримано із заробітної плати воєнний збір	661	642

Враховуючи все наведене вище, можемо зробити висновок, що за допомогою рахунків бухгалтерського обліку можливо забезпечити достовірне та однакове для всіх відображення господарських операцій в різних галузях. бухгалтерський облік на підприємстві повинний забезпечувати: точний розрахунок заробітної плати кожного співробітника; правильний підрахунок утримань із заробітної плати; правильні нарахування ЄСВ до Пенсійного фонду України.

2.5 Напрями удосконалення обліку розрахунків з оплати праці

На будь-якому підприємстві заробітна плата виступає одним із головних факторів для мотивації та залучення до роботи працівників. Отже, одним із найважливіших співробітників на підприємстві є бухгалтер, який повинен слідкувати за правильністю нарахування заробітної плати та сплати у відповідні органи нарахованих податків, за всіма змінами у законодавстві незалежно від ситуацій спричинених тими чи іншими подіями в країні та світі.

Слід зазначити, що удосконалення обліку розрахунків оплати праці в свої роботах піднімали ряд економічних вчених, а саме:

Суліменко Л.А., Киян А.В. та Вітер С.А. у своїй спільній праці стверджували, що автоматизація є одним із найважливіших аспектів для вирішення питань обліку оплати праці. З її використанням скорочується час розрахунків і обліку оплати праці і завдяки їй отримати необхідну інформацію можна в коротший термін. [20]

За твердженням Ю.М. Кулик, одним із напрямів удосконалення системи ведення обліку, є спрощення документообігу на підприємстві. На її думку необхідно:

- зменшити кількість документації шляхом упровадження накопичувальних документів;
- розробити аналітичну відомість за виплатами персоналу;
- змодельовати відомість складу персоналу підприємства;
- скласти відомість стану кредиторської заборгованості з оплати праці працівників за певні періоди часу. [21]

Облік та нарахування заробітної плати має низку інших невирішених питань, які впливають на результати діяльності господарюючих суб'єктів. Одна з проблем, яка впливає на результати діяльності підприємства, яка пов'язана з обліком та нарахуванням заробітної плати – питання стимуляції працівників до праці. Для того, щоб стимулювати роботу своїх працівників, підприємства можуть переходити на систему виплати індивідуальної заробітної плати, яка діє на підставі оцінки конкретних заслуг працівника. Цей

механізм включає регулярну оцінку заслуг персоналу безпосередньо в процесі трудової діяльності, в такому випадку слід використовувати так званий «гнучкий тариф» у тарифній системі. Його суть полягає у тому, що в межах кожного кваліфікаційного розряду встановлюється певний діапазон тарифних ставок та посадових окладів. Використання такої системи виключає автоматичний ріст заробітної плати, не підвищуючи реальної кваліфікації і результативності працівників. Вирішення проблем, пов'язаних з обліком оплати праці наведено на Рис.2.1:

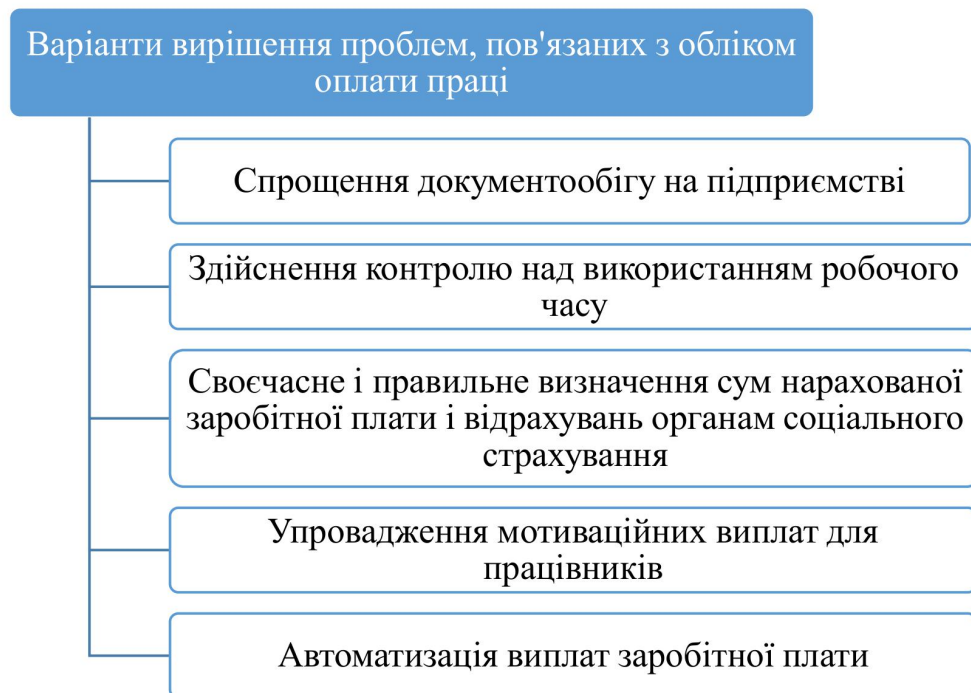

Рис. 2.1 Вирішення проблем, пов'язаних з обліком оплати праці

Бухгалтерський облік на підприємстві повинен забезпечувати: точний розрахунок заробітної плати кожного робітника відповідно до обсягу та якості виконаної роботи, чинних форм і систем оплати; правильне обчислення утримань із заробітної плати; контроль за трудовою дисципліною, використанням часу і виконанням норм робітниками, своєчасним виявленням резервів подальшого росту продуктивності праці, правильне нарахування ЄСВ у Пенсійний фонд України.

Тобто, завдань, які пов'язані з оплатою праці, дуже багато і задля того, щоб їх спростити, на мою думку, необхідно автоматизувати більшість процесів, ввести бонусну систему оплати праці співробітникам та спростити документообіг на підприємстві.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку розрахунків з оплати праці дозволило зробити наступні висновки:

1. Бухгалтерський облік на підприємстві повинен забезпечувати: точний розрахунок заробітної плати кожного робітника відповідно до кількості і якості витраченої праці; правильний підрахунок утримань із заробітної плати; правильне нарахування ЄСВ у Пенсійний фонд України.

2. Головним критерієм нормативно-правового регулювання праці та її оплати є дотримання принципу соціальної справедливості та законності. Мінімальний розмір заробітної плати, порядок оплати за понаднормові роботи, види та розміри утримань з заробітної плати, а також інші умови оплати праці визначаються законодавчими актами країни. Порядок організації трудових відносин і оплати праці на підприємстві повинен відповідати вимогам і правилам, згідно до чинного законодавства і закріпленим в угодах, договорах, положеннях та інших локальних актах.

3. Підприємство має право застосовувати не лише форми первинних документів, які визначені чинним законодавством щодо організації обліку праці та її оплати, але й інші форми первинних документів. Важливо зазначити, що первинні документи повинні бути складені в момент здійснення кожної господарської операції або одразу після її завершення.

4. За допомогою рахунків бухгалтерського обліку забезпечується достовірне відображення господарських операцій, що дає змогу забезпечити порівняння показників обліку підприємства. Протягом розкриття даної теми в роботі було розглянуто оформлення лікарняних та відпускних.

5. Для спрощення процедур обліку розрахунків з оплати праці необхідно ввести більше комп'ютерних систем та автоматизувати велику кількість процесів, що допоможе спростити документообіг на підприємстві. Наступним варіантом для покращення обліку є упровадження мотиваційних виплат для працівників, що покращить ефективність використання робочого часу.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КОНДМАСТЕР»

3.1 Мета, завдання та джерела аудиту розрахунків з оплати праці

Мета аудиту полягає в тому, щоб оцінити організацію обліку, своєчасність та якість виконання робіт, визначити ефективність структури мотивації співробітників. Мета аудиту оплати праці відповідно до МСА 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності установи інформації про розрахунки з оплати праці. Оплата праці є однією з найскладніших економічних явищ і найважливіших соціально-економічних аспектів. Тому процес обліку праці та заробітної плати є дуже трудомістким і пов'язаний з обробкою великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Тільки налагодженість системи і метод нарахування оплати праці може впливати на підвищення виробничих результатів, продуктивності праці, ефективності діяльності, а також оптимальне врахування інтересів як працівника, так і власника підприємства.

Нормативна база перевірки:

- Податковий кодекс України;
 - Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
 - Міжнародні стандарти аудиту;
 - Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів
- П(С)БО 26 «Виплати працівникам»

В процесі аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці найбільше приділяють увагу наступним об'єктам:

- дотримання трудового законодавства;

- первинні документи з обліку праці та її оплати;
- вчасність виплати заробітної плати;
- система внутрішнього контролю операцій з оплати праці;
- рахунки за заробітною платою;
- розрахунки з податку на доходи фізичних осіб;
- витрати з оплати праці та інші.

Аудитор повинен зосередитись на дотриманні підприємством чинного законодавства, відсутність порушень, а також на правильності проведення відрахувань, їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

До основних завдань аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці належать:

- перевірка обліку особового складу працівників підприємства;
- перевірка відповідності законодавству первинної документації з обліку оплати праці;
- перевірка правильності документального оформлення розрахунків з оплати праці;
- перевірка правильності нарахування основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних і компенсаційних виплат;
- вивчення правильності розподілу витрат на оплату праці між видами готової продукції (виконаних робіт, наданих послуг) та по звітних періодах;
- перевірка своєчасності розрахунків з працівниками з оплати праці;
- перевірка правильності нарахувань на фонд оплати праці та утримань із заробітної плати, своєчасність їх сплати відповідним органам;
- перевірка стану обліку розрахунків з працівниками з оплати праці;
- перевірка своєчасності виплати заробітної плати тощо [22].

Під час аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці аудитор збирає докази, що містять інформацію, на основі якої формується аудиторський висновок. Відповідно до МСА 500 «Аудиторські докази», для

отримання таких доказів під час аудиту розрахунків з оплати праці проводяться такі процедури, як інспектування, спостереження, зовнішнє підтвердження, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні процедури та запити.

Джерелами аудиторських доказів під час аудиту розрахунків з оплати праці є первинні документи, фінансова звітність та реєстри обліку.

Перевіряючи правильність нарахування оплати відпустки, важливо з'ясувати, чи правильно підприємством визначено тривалість відпустки в наказі і розраховано суму заробітку працівника до відпустки, а також середньомісячний і середньоденний заробіток, які є основою для розрахунку.

При вивченні нарахування ЄСВ до Пенсійного фонду України у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності необхідно звернути увагу на лікарняний листок, який є основою для нарахування такої виплати. Листок обов'язково повинен бути оформлений електронно лікарем. Також необхідно перевірити стаж роботи працівника (відсоток від основної заробітної плати, згідно з яким визначають розмір допомоги, розраховується виходячи зі стажу роботи). Це можна встановити за допомогою довідки із Пенсійного фонду України форми ОК-5 і ОК-7 або за допомогою електронного додатку «Дія».

Перевірка розрахунків з нарахувань та утримань із зарплати податків та зборів (військовий збір, ПДФО, ЄСВ) проводиться за допомогою процедур перевірки:

- своєчасності виплати зарплати;
- розміру виплат згідно з мінімальною зарплатою;
- правильності розрахунку середньої зарплати;
- повноти нарахування;
- перерахунку нарахованої та виплаченої заробітної плати.

Підставою перевірки є застосування управлінським персоналом прийнятної концептуальної основи фінансової звітності при складанні фінансової звітності та згода управлінського персоналу і за потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, на умови проведення аудиту.

Організація проведення перевірки:

- контроль за дотриманням чинного законодавства щодо обліку та відображення інформації про виплату заробітної плати у звітності підприємства;
- відповідність і дотримання встановлених державою гарантій і компенсацій щодо праці і її оплати у внутрішніх нормативних документах чинному законодавству;
- перевірка наявності внутрішніх нормативних документів, що регулюють трудові відносини на підприємстві;
- перевірка правильності розподілу витрат на оплату праці;
- перевірка правильності визнання та оцінки доходів та фінансових результатів;
- перевірка правильності і законності відображення заробітної плати у звітності підприємства;
- перевірка правильності формування витрат на оплату праці у звітному періоді;
- встановлення достовірності даних у первинних документах і на рахунках бухгалтерського обліку.

3.2 Методика аудиту розрахунків з оплати праці

Велика кількість науковців працювала над розробкою різних методик проведення аудиту розрахунків з оплати праці, одними з яких є Вареник В.М., Друз'єва С.П. На основі їх видання, можу зробити певні висновки щодо методики проведення аудиту. Є три основних етапи проведення аудиту оплати праці (Рис. 3.1) [23].

Незалежно від обраного підходу до організації та методики аудиту розрахунків з оплати праці, прийоми та методи проведення аудиту залишаються незмінними. Також аудитору необхідно мати інформацію про системні зв'язки щодо формування інформації на підприємстві про розрахунки з оплати праці. Зважаючи на виділені вище підходи, пропоную

розглядати аудит розрахунків з оплати праці разом із завданнями і метою аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

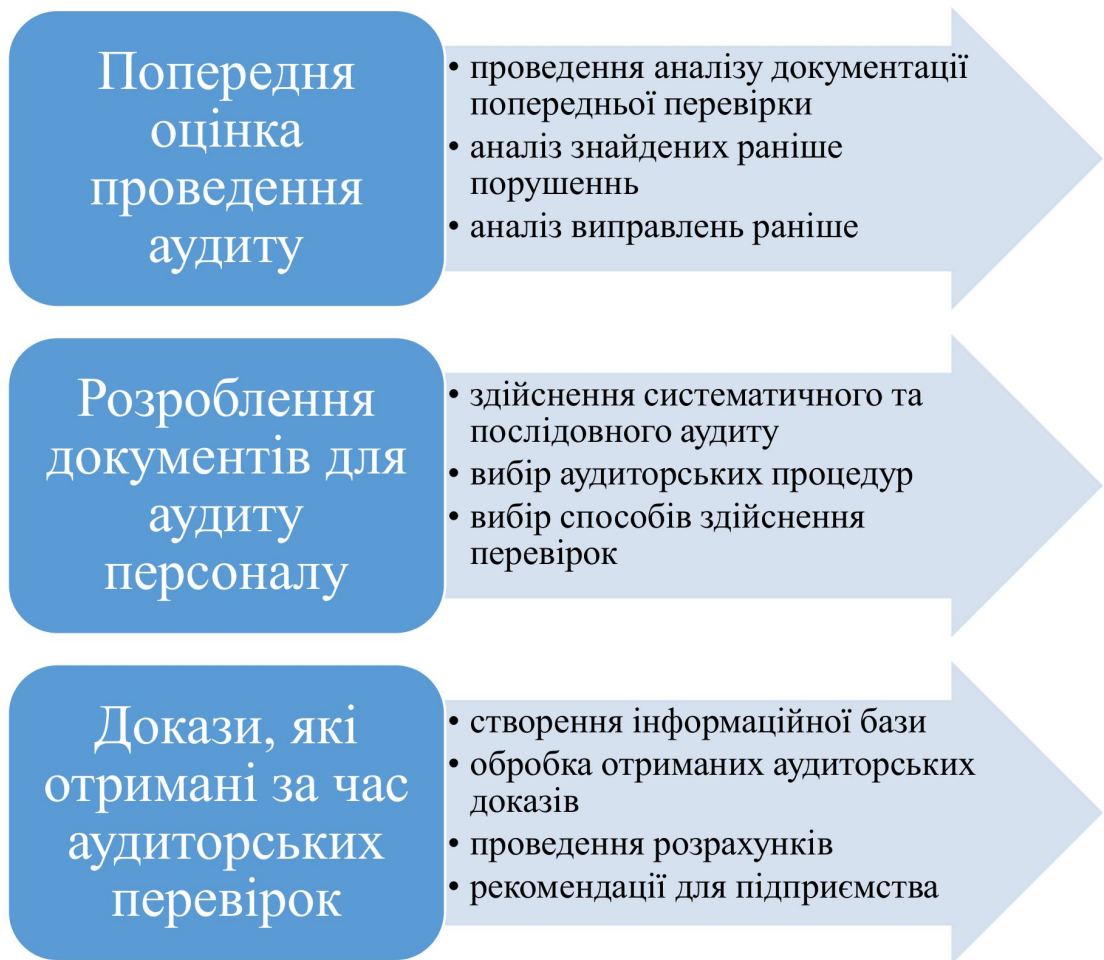

Рис. 3.1 Основні етапи проведення аудиту оплати праці

З точки зору чітко визначеного напрямку та мети, з використанням методів організації перевірки, суцільної, вибіркової та комбінованої перевірки, аналітичних процедур.

До методичних прийомів, що використовуються аудитором, належать перерахунок, перегляд, оцінка фактичної наявності, зіставлення та оцінка. Для перевірки розрахунків з оплати праці застосовують методи порівняння даних бухгалтерського обліку з первинними документами (оклади, затвержені в штатному розкладі, фактичні нарахування та розрахунок зарплати), перерахунку (аудитор перераховує утримані суми та порівнює їх з нормами

чинного законодавства) тощо. Існують певні способи перевірки документів, наприклад, первинні документи, що є основою для нарахування і виплати заробітної плати (табелі, розрахунково-платіжні відомості), вивчаються комбіновано, тобто суцільним і вибіркоким способом (якщо аудитор перевірів певну кількість однотипних первинних документів і не виявив помилок, він може вважати, що всі документи з цієї пачки без помилок). Незалежно від підходу до організації та методики аудиту заробітної плати, аудитору необхідно мати інформацію про системні зв'язки щодо формування інформації на підприємстві про розрахунки з оплати праці [24].

Аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві розпочинається з аналізу документів, які регулюють форми та порядок нарахування і виплати заробітної плати. Після цього перевіряється правильність і відповідність нарахованої зарплати, використання тарифних ставок, норм та розцінок, правильність оформлення трудових угод, оплата додаткових видів робіт, доплати за сумісництво тощо.

Аудитор аналізує всі доплати, премії та інші виплати, включені до фонду оплати праці, з точки зору їх повноти (відображення повного часу роботи, часу перебування у відпустці тощо) та законності (кількість днів відпустки, стаж роботи, що визначає суму лікарняних виплат, тощо).

На завершальному етапі аудиторська група складає пакет робочих документів щодо здійсненої перевірки, а також готує аудиторський звіт, який разом з робочою документацією передається керівнику групи. Зауваження та запитання, які, на думку аудитора, потребують подальшого аналізу та обробки, оформлюються у вигляді робочого документу за встановленим шаблоном. У звітних документах містяться висновки та рекомендації стосовно виявлених порушень і зауважень, з обов'язковим зазначенням посилання на відповідні нормативні документи.

Відповідно до методик і способів проведення аудиту операцій з оплати праці, складаю послідовний план процедур перевірки:

1. Перевірка наявності й відповідності чинному законодавству:

- колективного договору;
- положення про оплату праці;
- положення про преміювання;
- інших нормативних документів.

2. Наявність і відповідність чинному законодавству документів із кадрового складу.

3. Перевірка відповідності вхідних залишків у розрахунках з оплати праці та у розрахунках за страхуванням:

- за роками (залишок на кінець попереднього року, залишок на початок звітнього року);
- синтетичного й аналітичного обліку.

4. Таксування розрахункових відомостей.

5. Перевірка відповідності наказів і фактичних виплат.

6. При роботі неповний місяць — перевірка правильності нарахування заробітної плати за посадовими окладами.

7. Перевірка правильності нарахування заробітної плати за відпустку, компенсації за невикористану відпустку.

8. Перевірка правильності нарахування виплат за листками непрацездатності.

9. Перевірка повноти і своєчасності нарахувань ЄСВ до Пенсійного фонду України.

10. Складання переліку виявлених помилок та порушень.

11. Формування аудиторських висновків і розробка рекомендацій.

Згідно з методиками та планом, наведених вище, можна скласти програму проведення аудиторської перевірки операцій з оплати праці на підприємстві «КондМастер» в таблиці 3.2. В програмі вказані мета, завдання, процедури, аудиторські докази, а також терміни виконання кожного етапу аудиту.

Таблиця 3.1

Програма
проведення аудиту операцій з оплати праці на підприємстві

№ з/п	Мета і завдання аудиту	Методи і процедури аудиту	Аудиторські докази	Термін виконання	Виконавець
1	Ознайомлення з підприємством, складання плану	1. Анкетування 2. Документальна перевірка 3. Загальне ознайомлення з підприємством, оцінка системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю на підприємстві	Звіт про попередню перевірку підприємства. Статут	01-02.03.2024	Міщенко А.В.
2	Наявність і відповідність чинному законодавству документів із кадрового складу	1. Перевірити правильність оформлення співробітників на підприємстві 2. Проконтролювати чи всі співробітники офіційно оформлені	Накази про прийняття, звільнення; Табелі обліку робочого часу; Договори цивільно-правового характеру	03 – 20.03.2024	Міщенко А.В.
3	Провести аудит витрат на заробітну плату	1. Перевірка даних синтетичного обліку, визначення та вивчення документів, які підтверджують правильність та правомірність віднесення відображення сум за відповідні синтетичними рахунками 2. Перевірка відповідності вхідних залишків у розрахунках з оплати праці та у розрахунках за страхуванням 3. Перевірка відповідності наказів і фактичних виплат 4. Перевірка правильності нарахування заробітної плати за відпустку,	Рахунки – фактури, накладні, Звіт про фінансові результати Виконавчі листи Листи непрацездатності	21.05 – 21.04.24	Міщенко А.В.

		компенсації за невикористану відпустку 5. Перевірка повноти відображення витрат за звітний період			
4	Аудит сплачених податків і зборів	1. Перевірка повноти і своєчасності нарахувань ЄСВ до Пенсійного фонду 2. Перевірка відповідності ставок прибуткового податку, які застосовувалися, чинному законодавству; 3. Перевірка сплачених одержаних штрафів 4. Перевірка повноти відображення витрат за звітний період	Первинні документи Журнал-ордер Облікові реєстри Головна книга Аналітичні рахунки	22.04 - 16.05.24	Міщенко А.В.
5	Аудит фінансових результатів	1. Підтвердити правильність нарахування оплати праці за відрядною і погодинною системами; 2. Зіставлення сум, відображених у фінансовій звітності, із залишком у реєстрах бухгалтерського обліку 3. Повна перевірка форм фінансової звітності та документів щодо розрахунку фінансового результату 4. Остаточна перевірка інформації синтетичних облікових реєстрів підприємства 5. Складання переліку виявлених помилок та порушень	Облікові реєстри з обліку фінансових результатів Звіт про фінансові результати	16-30.05.24	Міщенко А.В.

3.3 Напрями вдосконалення аудиту розрахунків з оплати праці

Для вдосконалення проведення аудиту розрахунків з оплати праці необхідно сформувати особливий набір первинних документів, які будуть відповідати специфіці роботи та обсягу облікових робіт підприємства. Також

для спрощення та вдосконалення документообігу на підприємстві вже було введено раціональну систему, яка виступає у вигляді електронного формату.

Значний обсяг документації часто призводить до численних помилок, тому ТОВ «КондМастер», як і більшість українських підприємств, перейшло на вітчизняне програмне забезпечення, що значно полегшує і покращує якість обліку. Однак, ця система потребує постійного вдосконалення, зокрема орієнтованого на вчасне оновлення згідно до змін в законодавстві, та впровадження нових технологічних продуктів.

Багато недоліків у проведенні аудиту розрахунків з оплати праці виникають через неефективність роботи облікового програмного забезпечення на підприємстві, бо функції контролю залишаються поза увагою. Таким чином, можна впровадити окремий застосунок, який буде виділяти помилки, а також контролювати правильність даних та ввести до обов'язків управлінського персоналу виконувати нижче перераховані операції:

- 1) контроль за використанням робочого часу
- 2) введення показників для відслідковування продуктивності праці;
- 3) контроль за своєчасним і правильним визначенням сум нарахованої заробітної плати й нарахувань ЄСВ у Пенсійний фонд;
- 4) контроль за здійсненням у встановлені терміни всіх розрахунків з працівниками із заробітної плати та інших виплат тощо.

Слід зауважити, що аудит розрахунків з оплати праці має забезпечувати повну та достовірну інформацію, адже це впливає на прийняття рішень стосовно діяльності підприємства в цілому. Тому необхідно також визначати та фіксувати показники, які стосуються співвідношення погодинної оплати праці, конкурентоспроможності заробітної плати в межах регіону, області чи країни тощо. Багато залежить і від аудитора та його кваліфікації й професійних здібностей. Людина повинна бути компетентна у даному питанні і постійно підвищувати свій рівень знань, слідкувати за змінами, які відбуваються у законодавстві та у веденні облікової діяльності.

Аудиторська перевірка - це справді трудомісткий процес. Для спрощення роботи та економії часу, з можливістю отримання більшої кількості ефективних показників, варто використовувати програмне забезпечення, яке розроблене для обслуговування великих, складних технологічних середовищ. Підтримуючи фізичні, віртуальні та хмарні активи в різних системах, воно може впоратися зі складними ліцензійними моделями. За допомогою автоматизації аудиту можна вирішити та проконтролювати низку проблем, а саме:

- зниження ризику арифметичних помилок, охоплює весь процес цілком, що є перевагою порівняно з вибірковою перевіркою;
- групування даних за різними ознаками;
- налаштування ліцензій на основі унікальних бізнес-умов;
- створення наочного відображення стану розрахунків з оплати праці;
- відстежування важливої інформації, такої як витрати на покупку, рахунки, контракти та документи;
- налаштування сповіщення про поновлення тощо.

Також існує проблема для бухгалтера з виплатою заробітної плати працівникам з інвалідністю. За чинним законодавством, якщо підприємство перераховує ЄСВ менш ніж стандартна ставка 22%, перш ніж проводити операцію, банк має окремо перевірити довідку. Довідку необхідно отримати в Податковій службі і термін цієї довідки діє лише одну добу. На жаль, державні служби працюють не так швидко, як того потребує швидкість роботи підприємства, тому доводиться чекати певний час та іноді додатково робити запит до Податкової служби.

Наступним проблемним питанням обліку оплати праці є те, що в Україні діє велика кількість державних нормативно-правових актів, що регулюють облік оплати праці. Одним із проблемних питань є періодичність змін у законодавстві з питань оплати праці, які необхідно своєчасно впроваджувати в облік. Обов'язком бухгалтера є постійний моніторинг

нормативно-правових актів з питань як оплати праці, так і прав працездатних громадян. Моніторинг може здійснюватися власними силами бухгалтера на основі конкретних джерел або із застосуванням законодавчих інформаційних систем. А розробка стабільної законодавчої бази є одним із перспективних напрямків для вдосконалення цього обліку.

Згідно до наведених вище пропозицій з покращення процедури аудиту розрахунків з оплати праці, розроблю схему з проблемами та практичними пропозиціями щодо їх вирішення. (Рис. 3.2).

Рис. 3.2 Пропозиції з покращення процедури аудиту розрахунків з оплати праці

Сьогодні облік оплати праці перебуває під впливом постійних змін і нестабільної ситуації в країні, тому потребує постійного оновлення та вдосконалення. Розв'язання виявлених під час дослідження проблем підвищить якість облікових даних, їхню правдивість та достовірність, що

позитивно позначиться на обґрунтованості управлінських та аудиторських рішень. Запровадження запропонованих методів покращення аудиту сприятиме підвищенню його рівня, що, своєю чергою, позитивно вплине на майбутній стан та інвестиційну привабливість об'єкта перевірки.

Висновки до розділу 3

Дослідження аудиту розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ «КОНДМАСТЕР» дозволило зробити наступні висновки:

1. Перевірка розрахунків з оплати праці зазвичай займає значну частину аудиторської перевірки, оскільки ця область обліку вимагає особливої уваги і концентрації з боку аудиторів. Під час аудиту розрахунків з оплати праці важливо, щоб аудитор переконався у дотриманні підприємством чинного законодавства про оплату праці та відсутності порушень умов оплати праці працівників. Та в обов'язковому порядку необхідно перевірити правильність здійснених відрахувань податків і зборів із заробітної плати працівників, а також відповідність відображення операцій у бухгалтерському обліку і достовірність їх відображення у фінансовій звітності підприємства. Всі процедури перевірки мають бути здійснені згідно до вимог Міжнародного стандарту аудиту.

2. Для того щоб провести аудит розрахунків з оплати праці, слід спочатку визначити основні цілі, завдання та об'єкти перевірки. Загальний план аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці та інших виплат робітникам має бути досить детальним для того, щоб бути інструкцією для розробки програми аудиту, а його точна форма і зміст залежать від розмірів підприємства, складності аудиторської перевірки, а також від конкретних методик і технологій.

3. Вирішення проблем, виявлених під час дослідження, сприятиме підвищенню якості облікових даних, їх правдивості та достовірності, що позитивно вплине на обґрунтованість управлінських та аудиторських рішень. Впровадження сучасних методів покращення аудиту стане джерелом для підвищення рівня аудиторських перевірок, що, у свою чергу, вплине на майбутній стан підприємства та його інвестиційну привабливість. Одним з напрямів для полегшення процедури аудиту рахунків з оплати праці є - більш ефективне використання програмного забезпечення.

ВИСНОВКИ

Ефективна організація обліку оплати праці та розрахунків, пов'язаних з нею - є важливим засобом для зростання продуктивності праці, збільшення обсягів продажів, підвищення якості обслуговування клієнтів та конкурентоспроможності.

В результаті проведення досліджень, можу дійти до висновку, що дана тема беззаперечно є актуальною, тому що заробітна плата є доволі ефективним стимулюючим інструментом для підвищення трудового потенціалу працівників та ефективності праці на підприємстві і, як наслідок, сприяє професійному росту працівників. В той же час, заробітна плата та інші виплати працівникам відіграють вагомую роль в системі бухгалтерського обліку на кожному підприємстві, тому що ніяке підприємство не може існувати без робітників.

Від правильності організації обліку оплати праці залежить якість, повнота та своєчасність розрахунків із персоналом, що забезпечує продуктивність праці. Одним із першочергових шляхів удосконалення ведення обліку розрахунків з оплати праці є систематичний аналіз та контроль кадрової політики підприємства, розрахунків з оплати праці, своєчасності виплат працівникам та відслідковування тенденцій змін у законодавчих і нормативних документах, що регулюють облік оплати праці.

Дослідивши особливості нарахування заробітної плати та інших виплат працівникам, зазначимо, що кожне підприємство має право обирати форму оплати праці, відповідно до особливостей роботи, проте товариство обов'язково має притримуватись чіткого порядку її розрахунку, а також особливостей нарахування заробітної плати відповідно до чинного законодавства.

Основними нормативно-правовими документами з організації та регулювання оплати праці в Україні можу віднести: Закон України «Про оплату праці», ПКУ, Кодекс законів про працю України, Положення

(стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», Міжнародні стандарти аудиту та інші.

Об'єктом дослідження було обрано ТОВ «КондМастер» основною діяльністю якого є торгівля сировиною для кондитерської промисловості. Результат проведеного аналізу діяльності підприємства, дає змогу зробити висновок про те, що фінансовий стан є задовільним для здійснення подальшої діяльності, але є багато можливостей і питань, вирішення яких буде джерелом для розвитку в майбутньому.

ТОВ «КондМастер» використовує для ведення бухгалтерського обліку автоматизовану форму обліку, а саме комп'ютерні програми, такі як «М.Е.Дос» та «BAS Бухгалтерія». Первинний, аналітичний та синтетичний облік розрахунків з оплати праці, а також порядок організації трудових відносин відповідає умовам та правилам, визначеним законодавством і закріпленим в локальних актах.

Дослідження аудиту розрахунків з оплати праці, показало, що в обліку цієї ділянки можуть досить часто відбуватись порушення через великий обсяг робіт, тому ця ділянка має ретельно перевірятися. Порушення, що вже відбулися, зазвичай ускладнюють роботу як підприємстві, так і працівникам. Для цього необхідно провести низку змін у сфері обліку розрахунків з оплати праці, спрямованих на зменшення можливих помилок та порушень. Проблеми, пов'язані з ненавмисними порушеннями, можуть бути вирішені за допомогою вдосконалення комп'ютерних систем у бухгалтерському обліку. Запобігти навмисним порушенням можна шляхом удосконалення системи внутрішнього контролю на підприємствах.

Отже, подальші дослідження з аудиту розрахунків з оплати праці мають бути зосереджені на вивченні та використанні міжнародного досвіду з питань нормативно-правового регулювання, обліку й аудиту праці та її оплати, що сприятиме прискоренню процесів інтеграції України у світовий економічний простір. Зважаючи на те, що на сучасному етапі Україна прагне стати членом європейської спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/877-16> (дата звернення: 23.05.2024)
2. Про внесення змін до Закону України "Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини" : Закон України від 06.09.2005 № 2809-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2809-15> (дата звернення: 23.05.2024)
3. Про порядок розробки, побудови, викладення, оформлення, затвердження державних санітарних правил і норм, гігієнічних нормативів та методичних документів : Постанова; Голов.державн.санітарний лікар від 27.05.1998 № 11 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0011488-98> (дата звернення: 23.05.2024)
4. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.06.2024)
5. Про виконавче провадження : Закон України; Перелік від 02.06.2016 № 1404-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1404-19> (дата звернення: 07.06.2024)
6. «Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements» URL: <https://www.iaasb.org/publications/2022-handbook-international-quality-management-auditing-review-other-assurance-and-related-services>
7. INTOSAI Pronouncements URL: <https://www.issai.org/>

8. Лімська декларація : Декларація; ООН від 11.09.1997 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/998_090 (дата звернення: 15.06.2024)
9. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12> (дата звернення: 15.06.2024)
10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 15.06.2024)
11. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг URL: <https://www.iaasb.org/publications/2018-0>
12. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 03.02.2016 № 43 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/43-2016-%D0%BF> (дата звернення: 15.06.2024)
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ : Розпорядження; Держфінпослуг від 27.09.2005 № 4660 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v4660486-05> (дата звернення: 15.06.2024)
14. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.06.2024)
15. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: навч. посібник / М.Ф.Огійчук, І.Т.Новіков, І.І.Рагуліна. –К. : Алерта, 2010. –584 с.

16. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці (Форми N П-1, П-2, П-3, П-4, П-5, П-6, П-7) : Наказ; Держкомстат України від 05.12.2008 № 489 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0489202-08> (дата звернення: 15.06.2024)

17. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ; Мінфін України від 24.05.1995 № 88 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (дата звернення: 15.06.2024)

18. Інтернет-ресурс: URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/september/issue-75/article-76858.html>

19. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 20.06.2024)

20. Суліменко Л.А, Киян А.В, Вітер С.А. Облік і аналіз розрахунків з оплати праці: канд. екон. наук. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Л.А.Суліменко, А.В.Киян, С.А.Вітер.

21. Кулик Ю.М. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці. К.: КНУТД, 2016. С. 63

22. Мельник, Ю.В. & Пирожок, О.С. (2016). Особливості проведення аудиту розрахунків з оплати праці. Наука й економіка, 1(41), 23-27.

23. Вареник В.М., Друз'єва С.П. Удосконалення механізму проведення аудиту з оплати праці підприємствах сфери послуг. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. № 1(12). С. 155–160.

24. Утенкова К. О. Аудит : навч. посібник. Київ : Алерта, 2011. 408с.